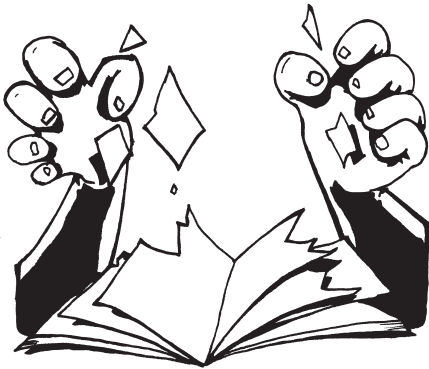

Arvostelut

Ville Ranta:
Kajaani
ASEMA

Aapo Rapi:
Meti
ARKTINEN BANAANI

“Menneisyys on vieras maa”, kuten usein lainattu L. P. Hartley kirjoitti. “Siellä tehdään asiat toisin.”

Historiankirjoitus on vääjäämättä fiktiota. Yrittäessään kuvata menneisyyttä kertoja päätyy kertomaan jotain ajastaan ja itsestään. Menneisyyttä ei voi kuvata objektiivisena tarkkailijana, vaan ainoas-

taan turistina matkalla vieraassa maassa.

Kaksi kotimaista sarjakuvauutuutta – Ville Rannan Kajaani ja Aapo Rapin Meti – määrittävät tavalla, jolla ne käsittelevät menneisyyttä.

Kajaani on mittava epookki Elias Lönnrotin vaiheista Kajaanissa kiertävänä lääkärinä, maatalon isäntänä ja tutkijana. Lähes 300-sivuinen sarjakuvavaroaani nousee Rannan tähänastiseksi pääteokseksi. Muhkea sivumäärä antaa Rannalle mahdollisuuden maalata laveasti, antaa kokonaisuuden muodostua hiljalleen palasista, jotka yksittein arvioituna saattaisivat vaikuttaa triviaaleilta. Hän on hionut ekspressionistisen, paikoin minimalistis-

senkin piirrostyylinsä huippuunsa ja pysyy muutamilla harkituilla tussinvedoilla hahmottelemaan niin suomalaismaisemaa kuin tunteita hahmojensa kasvoilla.

On ilo huomata, että sarjakuva on toistaiseksi säästynyt vastenmieliseltä tavalta rakentaa menneisyyden suomalaisista suurmiehistä patsaita. Kajaani esittää Lönnrotin ihmisenä vikoineen eikä vain kaunistelevana karikatyyrinä. Lähteinään Ranta on käyttänyt Lönnrotin kirjeenvaihtoa, vaikka mies itse pyrkikin rakentamaan omaa suurmieskuvaansa vielä eläessään. Tuloksena on elävä kuva 1800-luvun Suomesta, joka on kaikkea muuta kuin raskaslukuinen. Lönnrot ja aikalaiset nähdään paitsi vastuidensa parissa myös saunomassa, ryypyllä ja muutenkin painiskelemissa maallisten mielihalujensa ja korkeampien tavoitteidensa ristipaineessa.

Ranta tuntuu löytäneen Lönnrotista itsensä. Kajaani vertautuu Rannan aiemman sarjakuvavaroaaniin Isi on vähän väsynyt. Molemmissa keskushenkilö – Isissä Ranta, Kajaanissa Lönnrot – joutuu sovittamaan taiteelliset pyrkimyksensä perheensä ja arjen vastuiden paineen alla, samalla kamppaillen yhä kapeammaksi jäävästä omasta tilastaan. Siinä missä Ranta oppii isän rooliinsa, Kajaanin Lönnrot pakenee matkoilleen ja hylkää raskaaksi saattamansa rakastajattaren.

Rapi jatkaa tavallaan Lönnrotin suulisten tarinoiden kokoamisen perinnettä Meti-sarjakuvassa. Rapi on haastatellut

Kansa taisteli, miehet tilittävät.

©Larcenet

Jean-Yves Ferri – Manu Larcenet:
Juurevaa elämää
WSOY

Manu Larcenet'n Pieniä voittoja -albumit kuvaavat kiitettävän sävykkäästi maalle muuttavan, masennuksesta ja päämäärättömyydestä kärsivän miehen tunteja. Valitettavasti Jean-Yves Ferrin käsikirjoittama Juurevaa elämää on huomattavasti tavanomaisempi ja

mitäänsanomattomampi tapaus.

Sunnuntaisarjan formaattiin paukutettu Juurevaa elämää kuvaa maalle muuttamisen ihanuutta ja kamaluutta. Umpikaupunkilainen pariskunta vaihtaa lähielämän maaseudun rauhaan. He haluavat uuden elämän, aivan kuten Pieniä voittoja -sarjan päähenkilökin.

Ranskalaisesta näkökulmasta moimen liike on kenties radikaali tai

eksoottinen, mutta suomalaisena en osaa nähdä Larcenet'n asetelmassa tai siitä poikivassa huumorissa mitään poikkeuksellista.

Ranskaksi sarjaa on ilmestynyt neljän albumin verran, ja menestystäkin on tullut. Ilmeisesti Larcenet'n pehmeän kaunis viiva ja "kaukana kavala maailma" -tematiikka puhuttelevat.

Ville Hänninen

©Aapo Rapi

Metin murre on tarkkaa ja vivahteikasta.

isoäitiään Metiä ja muokannut Metin tarinat sarjakuviksi, jotka ovat ilmestyneet alun perin katkelmina Voima-lehdessä. Albumiin lisätyt välisäteet nivoivat kokonaisuuden yhteen lähes saumattomasti.

Rapi kuvittaa paitsi katkelmia Metin elämästä sodan jälkeisten vuosien Suomessa myös omaa elämäänsä nyky-Suomessa. Ne rinnastuvat kiinnostavasti. Siinä missä Metin armottomassa köyhyydessä vietetty lapsuus on kuitenkin kuvattu vanhan ihmisen perspektiivistä, jossa lapsuuden nöyrytykset tuntuvat jo melkein hauskoilta, Rapin nykyhetki on kuvattu hektisena ja kaoottisena. Taiteilijan vastoinikäymiset tuntuvat liki ylitsepääsemättömiltä. "Iän

mukanaan tuoma viisaus" voi olla klisee, mutta Metin kaksitasoinen kerronta havainnollistaa sitä hienovaraisesti.

Myös historiankirjoituksen subjektiivisuus on esillä Metissä. Toisinaan Metin tarinoiden jälkeen Meti itse oikaisee Rapiä. Syntyy neljä tulkintaa tapahtuneesta: Metin tarina, Rapin tulkinta, Rapin tulkinta Metin oikaisuista ja lopulta lukijan tulkinta.

Rapi hallitsee sarjakuvakerronnan suvereenisti. Hän on kuvittajana Rannan lähes täydellinen vastakohta, joka täyttää sivunsa ruuduilla eikä kaihdakaan tekstin käyttöä. Silti tarinat pysyvät liikkeessä, ja Rapi saa mahdutettua yhteenkin sivuun

esimerkillisen paljon draamaa. Hänen värinkäyttönsä lisää oman tasonsa Metin tarinoihin.

Kajaani ja Meti molemmat pohjaavat todellisiin tapahtumiin, mutta kuten kaikki historiankirjoitus, ovat ne silti tulkintoja, pohjimmiltaan sepitettä. Rapi tuntuu myöntävän tämän suorastaan runollisesti sarjakuvan loppukohtauksessa: metsään harhaileva Meti-muori löytää marjapaikalta juhlat, joissa tanssii jo kuolleitakin tuttuja Metin menneisyydestä. Mukana on tekijä itse vaimoineen, juhlimassa turistina vieraassa maassa.

Otto Sinisalo

Olivier Schrauwen:

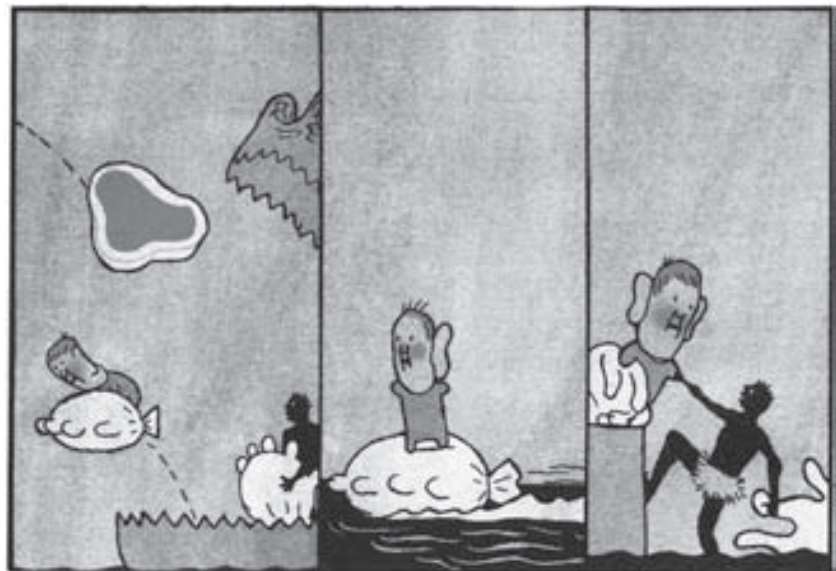
Poika kulta

HUUDA HUUDA / KREEGAH BUNDO-
LO

On sarjakuvia, jotka pysäyttävät pelkällä olemuksellaan. Viime vuonna Helsingin sarjakuvafestivaaleilla vierailleen Olivier Schrauwenin Poika kulta on sellainen. Paksukantinen jättialbumi on niin vaikuttava, että se suorastaan huutaa tulla esitellyksi, ei niinkään piilossa hyllyssä vaan telineessä tai vitriinissä. Se herättää vannoutuneimmassakin fanzine-harrastajassa uinuvan kuvataidehifistelijän. Poika kullan jokaisen sivun voisi surutta kehystää seinälle.

Schrauwenin ilmeisimmät vaikutteet tulevat viime vuosisadan alun yhdysvaltalaisista sanomalehtisarjakuvista, aina sivujen suurta kokoa myöten. Samoin tarinan absurdit käänteet houkuttelevat vertaamaan kokonaisuutta Winsor McCayn Pikku Nemoon. Schrauwen kuitenkin briljeeraa sarjakuvayleissivistyksen lisäksi arkkitehtuurin ja klassisen kuvataiteen osaamisellaan, kun sarjan nimihenkilö isineen vierailevat taidenäyttelyssä ja kaupunkilla. Poika kullan sivuissa ja niiden yksityiskohdissa riittää ihasteltavaa.

Vaikka Poika kulta toimisi pelkkänä taidekirjanakin, onnistuu Schrauwen myös kertomaan hienon tarinan, julmanhauskan vertauskuvan vanhemmuudesta. Taskuun mahtuva friikki-poika ja tämän

Olivier Schrauwen

Se on vain uni, se on vain uni?

herraskainen leski-isä muodostavat erikoisen parivaljakon, jonka dynamiikkaa voisi kuvailla vaivaannuttavan tunnistettavaksi.

Soikiopäinen poika on koko lailla avuton ja lähes puhekyvytön, mutta isä tuntuu olevan piittaamatta tästä ja vie tätä golfaamaan, klubille ja eläintarhaan. Vain yksin ollessaan isän fasadi murtuu. "Voi luoja että tuo poika on ruma!", hän parkaisee epätoivoisena. Turvallisessa umpiossaan elävää kaksikkoo ympäröivä

maailma on kaoottinen ja väkivaltainen speaktaakkeli, joka huipentuu eläintarhajaksoissa. Siinä häkeistään pakenevat eläimet muuttavat Antwerpenin eläintarhan surrealistiseksi verilöylyksi.

Komeiden kuviensa takana Poika kulta on oivaltava tarina vanhemmuuden pe-loista, isän tarpeesta hyväksyä lapsensa ja toisaalta ahdistuksesta, joka syntyy lapsen kasvaessa.

Otto Sinisalo

Kiyohiko Azuma

Yotsuba&! 1

Suomennos Juha Mylläri
PUNAINEN JÄTTILÄINEN

Yksinhuoltajaisä muuttaa nelivuotiaan tyttänsä kanssa kaupunkiin. Kun Yotsubalta kysytään, mistä he tulevat, hän osaa vastata vain: "vasemmalta".

Pian villikkotytön uhreiksi ja seuralaisiksi joutuvat naapurin kolme teini-tyttöä. Kohteliaat, tosielämän säännöt jo oppineet sisarukset eivät oikein tiedä, mitä tehdä, kun nuori lapsi rikkoo ja kyseenalaistaa arkielämän normeja. Yotsuballe kaikki supermarketista ovikelloihin on uutta. Nappien painaminen ei ole vielä menettänyt hohtoaan.

Juuri tämä uuden löytämisen riemu ja yksinkertaisista asioista nauttiminen tekee Yotsuba&!-sta niin erinomaista luettavaa. Se palauttaa mieleen ajan, jolloin ei tarvinnut miettiä, mistä saa rahaa ruokaan, pitäisikö läksyt tehdä tai voiko ihmisiin luottaa. Yotsuballe kaikki ihmiset ovat kilttejä, jokainen päivä on löytöretki ja boheemi, kotona työskentelevä isä on varmasti maailman vahvin ja viisain henkilö.

Kirjan tapahtumista on vaikea kertoa mitään konkreettista. Kun kaikki on sanottu tai tehty, niin kirja muistuttaa siitä ilosta ja riemusta, jota vain hyvin nuori ihminen voi kokea.

Kioskit pursuvat huonoa mangaa, joka tuntuu myyvän yksinomaan Japani-buumin voimalla. Onkin mahtavaa törmätä pokkariin, joka ei ole ainoastaan hyvää mangaa vaan myöskin erinomaista sarjakuvaa.

Juha P.E. Salo

Kiyohiko Azuma/Yotsuba Sutazio/MediaWorks

**Ms Mandu (Johanna Koljonen
ja Nina von Rüdiger)**
Oblivion High
OTAVA

Elli Puukangas, Heikki Valkama
Vartijat
SANGATSU MANGA

Seya saapuu suomalaisen perheensä luokse japanilaisen äitinsä kuoltua. Pian hän oppii tietämään suvussa periytyneistä supervoimista. Sopivasti pääpaha keräilee amuletteja; sen estämiseksi sitten juostaan metsässä ja opiskellaan taikuutta. Mukana kulkee puhuva kettu ja vartijaksi opiskeleva teinityttö.

Vartijoiden tarina heittelee melko ilmeisiä kliseitä ja vihjeitä elossa olevasta isästä sekä päähenkilön kokemattomuuden alla piilevästä suuresta potentiaalista. Juoni on melko yksinkertainen ja raskaasti fantasian peruskiviin tukeutuva kohellus, jonka ainoa omaperäisempi idea on siirtää tapahtumat geneerisestä satumaailmasta Suomeen.

Puukankaan kirjan loppuun liittämät hahmotelmat ovat yksityiskohtaista ja energistä työtä. Valitettavasti kokemattomuus tussauksessa ja projektia vaivannut kiire tekevät itse sarjakuvasta epävarman ja luonnosmaisena. Pokkari tuntuu teinin päiväunelmalta.

Oblivion High.
Mätitahna
on nuorison
mieleen.

Oblivion High'n piirrostyö on erinomaista ja tarina mukaansatempaava: Näkki ottaa japanilaisen vaihto-oppilaan paikan ruotsalaisessa yläasteessa.

Sarjakuvan ongelmat ovat Vartijoihin nähden päinvastaiset. Juoni kulkee liian nopeasti ja suuri hahmokaarti ilmestyy tyhjästä. Lopussa on hahmoesittely koulu- laisista, mutta siinä vaiheessa lukija potee jo päänsärkyä.

Lisäksi Koljonen ja Rudiger eivät selitä luomansa maailman sääntöjä ja sarjan suuri vastus esitellään lopun chibi- lyhärissä, joka on ehkä huonoin koskaan lukemani hahmoesittely.

Onomatopoeettiset ilmaukset eli sarjakuvan "äänitehosteet" on piirretty

japaniksi. Yhrä hyvin ne olisi voitu tehdä suomeksi. Samalla suomalaiset olisivat saaneet mahdollisuuden lukea mangaa sellaisena kuin japanilaiset sen nauttivat.

Nyt osa efekteistä ei aukea ollenkaan. Kustannussyistä syntynyt tapa jättää "taustahäly" kääntämättä on näköjään vuosien mittaan muuttunut yhdeksi japanilaisen sarjakuvaestetiikan kulma- kivistä, jota ilman mangaa ei voi piirtää tai lukea. Lukija on totutettu siihen, että yksi sarjakuvan taso jää lähes kokonaan ymmärtämättä.

Juho P.E. Salo

Petri Hiltunen:
Kalkkaro – Ihmispetojen laakso
JALAVA

Jatkuvajuonisia seikkailusarjakuvia ei sanomalehtien sivuilla enää pahemmin näe. Niiden 1920–30-luvun vaihteessa alkanut kulta-aika on ohi. Muutamat vanhat, kuten Mustanaamio, jatkavat vanhalla painollaan. Uusia realistisesti piirrettyjä jatkosarjoja ei lehtien sarjakuvaisivuilla ole ilmaantunut vuosikymmeniin.

Petri Hiltusen lännensarja Kalkkaro on tässä mielessä poikkeuksellinen sarja ja paikkaa puutetta. Ilmeisesti lennokkaille seikkailutarinoille on ollut kysyntää suomalaisten sanomalehtien sivuilla, sillä Kalkkaro on ilmaantunut useampaan lehteen.

Hiltusen ahkeruutta on ihailtava. Sanomalehtiin hän on jo aiemmin tehnyt päivittäissarjaa Väinämöinen, jonka päälle tulevat pitkät, paljon taustatyötä vaatineet albumit. Kalkkaro aloitti Aamulehdessä vuonna 2006.

Sarjan päähenkilö Thomas Morrison ei lempinimestään huolimatta ole mitenkään hurjaluonteinen kaveri. Kalkkaro on yksin äitinsä kanssa syrjäisellä, autio- maan ympäröimällä hevosstilalla asuva rauhallinen nuorukainen. Kadonneen tutkimusmatkailijasedän kirjat ja rujut

Kaamea ihmis-
petojen laakso.

hevosvargaat vetävät Kalkkaron seikkailujen pyörteisiin.

Tunnottomat konnat polttavat Kalkkaron ja tämän äidin tilan. Päästäkseen jälleen taloudellisesti jaloilleen, päättää Kalkkaro lähteä etsimään setänsä muistiinpanojen perusteella atsteekkien aarretta. Salaperäinen seikkailija Fabien Rabasse lähtee Kalkkaron avuksi. Lopulta päädytään vanhojen pulp-lätkkäreiden tapaan salaiseen kiellettyyn laaksoon, jonne intiaanitkaan eivät uskalla astua. Tietenkin siellä asustaa raaka unohtuksiin jäänyt atsteekkien heimo.

Kalkkaro on Hiltusen muista, melko realistisista lännensarjoista poiketen sukua enemmän vanhan ajan reippaille

seikkailusarjoille, Willerin ja kumppaneiden perillinen. Perinteiset tarinakaavat ja kliseet ovat hyvin hallussa ja Hiltunen osaa käyttää niitä niin, että tarina pysyy silti tuoreena ja kiehtovana.

Strippimuodon rajoitteet tekevät sarjasta kuitenkin hieman ahdetun oloisen ja etenkin isoja ilmavia maisemanäkymiä jää kaipaamaan. Tarina etenee silti nasevasti ja sujuvasti yksin kansiin koottunakin. Kalkkaroa ei vaivaa katkelmallisuus, kuten yhteen koottuja sanomalehtisarjoja niin usein. Tosin ilmeinen kiire piirrostyössä näkyy muutamissa epävarmoissa ruuduissa. Kokonaisuus on kuitenkin toimiva.

Timo Ronkainen

Katja Tukiainen:
Rusina
LIKE

Muotoilun valtionpalkinnon ensimmäisenä sarjakuvataiteilijana pokannut Katja Tukiainen tunnetaan rohkean veikeistä tyttö- ja naishahmoistaan. Eipä siis ihme, että Tukiaisen uusin, järjestyksessään viides, sarjakuva-albumi Rusina kertoo taiteilijan esikoislapsen odotuksesta, synnytyksestä ja uuden elämän alkutai-paleesta.

Tukiainen kuvaa raskausajan hyvin- ja pahoinvoinnit suloisen lämpimästi. Hedelmöittyneestä munasolusta tulee henkilö, joka saa rohkeankin rokansyö-
jän jättämään jooga- ja Intian matkat väliin, mutta tuo tilalle sananmukaisesti sydämellistä sisältöä. Ulkopuolistenkin ihmisten huomioinnit kasvavat mahan ympärysmitan tavoin, ja loppua kohden kaikki odottavat (ärsyttävän) malttamattomasti.

Seesteinen odotusaika vaihtuu ti-henevien supistusvälien myötä yhä yksityiskohtaisempaan ja kiireisempään elämänmenon kuvaukseen. Tukiainen välittää synnytyksensä kulun lähes minuutin tarkkuudella, mikä saa jo synnyttäneen eläytymään kivuliaasti, ja vielä synnyttämättömän kenties kauhunsekaiseksi. Syn-

nytykertomuksesta käy hyvin ilmi myös se, miten tarkat ennakkosuunnitelmat usein elävät ja muuttuvat synnytyksen mukana: pinttyneistäkin periaatteista päästetään irti, kunhan vain pieni ihminen saadaan mahan tälle puolen elävänä ja hyvinvoivana.

Tuore äiti Tukiainen ei jää synnytyksen jälkeen lepämään laakereillaan, vaan opetusmatkat ja näyttelyavajaiset kutsuvat pienen perheen maailmalle. Albumi saa koskettavan kiinnostuksen maailmantapahtumiin, kun Rusina vanhempineen palaa takaisin koto-Suomeen vain viisi päivää ennen Aasian tuhoisaa tsunamiaaltoa.

Piirrostyyliltään Rusinan odotusosa jatkaa Tukiaisen edellisen, Postia Intiasta -albumin päiväkirjamaista kerrontatapaa loistavine oivalluksineen. Kirjan loppuosa taas koostuu pääosin hektisten tapahtumiensa mukaisesta pelkistetyemmän pikaisesta piirtojäljestä.

Rusinan parasta antia on sen sympaattinen samaistuttavuus. Moni synnyttänyt kokee varmasti ilahduttavia palautumia omiin muistoihinsa kirjan sivuja käännellessään, jälkikasvuun odottaville teos taas toiminee eräänlaisena matkaoppaana tulevaan. Hyvää kannattaa odottaa.

Anne Muhonen

©Katja Tukiainen

Kati Kovács:
Viidakkonaisena Vatikaanin var-
jossa
ARKTINEN BANAANI

Kymmenisen albumia piirtänyt Kati Kovács (s. 1963) on urallaan siinä vaiheessa, että mitä tahansa hänen albumiaan tulee verranneeksi aiem-
paan tuotantoon. Kun yllätyksiä ei tule, vain itsen ylittäminen riittää. Kohtuutonta, tiedän, mutta sellaisia me lukijat olemme.

Kovácsin edellinen lyhyiden tarinoiden kokoelma, Miestennielijäksi sirkukseen (2004), on hienoimpia tässä maassa julkaistuja sarjakuvakoosteita. Sen tarinat olivat kertyneet parinkymmenen vuoden aikana, kun taas uuden kokoelman jutut ovat 2000-luvulta.

Ehkä olisi kannattanut odottaa pari vuotta lisää. Epätasaista kokonaisuutta lihottamaan on tarvittu yhden sivun kuvia, koska kertomuksia ei ole löytynyt tarpeeksi. Muutenkaan kaikki jutut eivät kanna edes muutaman sivun mittaansa.

Muutama hervoton tarina pelastaa kuitenkin paljon. Parhaimmillaan Kovács on uskomattoman elävä tarinankertoja.

From Man to Man on huiman surrealistinen juttu umpisuolileikkauksesta, joka saa välttelemään lääkäriä lähimmät vuodet. Gala tai Dali -hersyttelyssä Kovácsin saparopäinen vakiohahmo leikkii "totuutta vai tehtävää" Salvador ja Gala Dalin kanssa. Taiteilijan munimiseen ja munan maalaamiseenhan sellainen johtaa.

Keijon ja Raisan Harmony puo-

lestaan muistuttaa Kovácsin ainutlaatu-
tuisesta kyvystä kuvata rujon persoonallisia ihmisiä rakastaen, hersyvällä huumorilla. "Lauantaimakkaran väri-
set ja kiiltävät miehet" jäävät herkästi kiinteiden ja siloisten palkoihmisten varjoon. Kovács ymmärtää – muttei hymistele tai syleile kuoliaaksi.

Ville Hänninen

©Kati Kovács

Kati Kovácsin saparopäinen alter ego.

Musta torni: Revolverimiehen alku
Käsikirjoitus Stephen King, Robin Furth
ja Peter David
Piirroksat Jae Lee ja Richard Isanove
Suomennos Jouko Ruokosenmäki
EGMONT

Kun kirjailijan nimestä tulee tavaramerkki, hän voi huoletta julkaista ostoslistan-sakin tietäen, että niistä koottua opusta myydään vähintään sen verran, että lukijat tulevat maksaneeksi koko listan edestä. Stephen King on yksi heistä, tuo kauhu- ja jännäkirjallisuuden Mikko Alatalo, ja Musta torni -sarja on hänen ostoslistansa. King kirjoitti sarjaa 30 vuoden ajan pät-kittäin, vaihdellen tyylilajeja lännestä Sormusten herraan ja pujotellen sekaan juonilankoja, joita ei saanut muihin, kulloinkin työn alla olleisiin pitkiin teoksiinsa ujutettua. Lopputulos on siis melkoista rosollia, unimaailman fantasiaa, joka kolisee parhaiten reilusti alle parikymppisiin lukijoihin.

Sarjakuvaversiota varten tarinaa on kirjoitettu uusiksi ja kronologian mukaiseksi, mikä helpottaa hieman lukemista. Neljätoistavuotias revolverimies Roland Deschain suorittaa miehuuskokeensa ja lähtee Gileadin kaupungin mailta kohti Mustaa tornia, maailman akselia. Perässään pahat, todella pahat Purppurakuninkaan kätyrit, luonnollisesti. Rolandin pitää onnistua, sillä muuten paha purpura pääsee valloilleen... ja niin edelleen, paikoin häkellyttävän kornin dialogin siivittämänä.

Onneksi King itse ei ole ollenkaan niin typerä kuin monet jutuistaan. Hän suhtautuu sarjakuvaan jopa ennakkoluulottomammin kuin elokuviin – mikä ei ole

ihme, kun ajattelee sitä lahjattomuuden määrää, jota hänen tekstiensä keinoimista elokuvasovituksista löytyy.

Nyt pelataan varman päälle. Marvelin tuottamassa Musta torni -projektissa King toimii ”ohjaajana”, Furthin sovittaessa alkuperäistä tarinaa ja Davidin laatiessa varsinaista käsikirjoitusta.

Lee ja Isanove ovat kehitelleet tarinaan omintakeisen visuaalisen asun, vältellen perinteistä sarjakuvan ruutujakoa ja koostaen sivut koko sivun levyisistä

kapeista kuvista, jotka kohoavat tarvittaessa korkeammiksi, sivun tai koko aukeaman täyttäviksi näkymiksi. Kaikkiaan lopputulos liukkaine väreineen ei näytä mitenkään perinteiseltä Marvel-tuotannolta, vaan vaikutteita on haettu eurooppalaisesta fantasiasarjakuvasta, lähinnä Heavy Metalista. Lopputulos on varmasti parasta, mitä tästä materiaalista saa aikaan.

Vesa Kataisto

©Stephen King/Marvel

Mustan tornin maailmassa pyssyt paukkaa ja morkoonit soi.

Ralf König: Huntupakko synnipesässä
Suomentanut Hannu Tervaharju
LIKE

Itämaiden taikuri -tarinan loppuun saatava Huntupakko synnipesässä edustaa Königin ”heterompaa” linjaa. König pyrkii kommentoimaan naisen ja miehen asemaa uskontojen, erityisesti islamin, katsantokantojen kautta.

Kaikki himot tyydyttävän djinnin sisältävä taikalamppu on päätynyt omista ihmissuhteissaan rämpivän Dörten käsiin. Tämä ei osaa suhtautua taikaolentoon muuten kuin hysteerisellä pelolla. Dörten kämppis, masokistihomo Manfred on huomattavasti innostuneempi. Paha kyllä lampun taika on hiljalleen haipumassa, ja djinni muuttuu alttiista paashipojasta komentelevaksi machoalistajaksi sekä edelleen rumaksi pikku mufti Abdullah Schachmattiksi.

Königin oma ongelma on se, että hän ei oikein osaa kirjoittaa naishahmoja saati

kuvata heterosuhdetta. Kun Dörte lopulta oivaltaa kokolihaisten komean mutta yksinkertaisen

roskakuski-
miehen luo-
mon, ro-
mans-

©Ralf König

si etenee samaa vuoristorataa kuin missä tahansa Julia Roberts/Hugh Grant -komediassa. Homopuolella taas heitot tuntuvat toistavan vanhoja kaavoja.

Varsinainen pääaihe tuntuu lässähtävän kasaan. Mufti saa lopulta ansioidensa mukaan, mutta kaukaisten itämaiden asenneilmastossa mikään ei ole muuttunut. Kokonaisuus on kovin epätasainen niin piirroksien kuin juonenkin osalta. Karshintaa olisi voinut tehdä kovalla kädellä.

Esimerkiksi Huntupakon aloittava kohta, jossa Kaarle Suuren hovi ihmettelee saippuaa, on kuin b-luokan Monty Pythonia, eikä liity varsinaiseen tarinaan mitenkään.

Vesa Kataisto

Djinni muuttaa muotoaan, mutta oleellisin osa säilyi entisellään nahkajannujen iloksi.

PETEN VAIMON KUOLEMA, ENSIMMÄINEN VERSIO

Lilli Carré

**Lilli Carré: Korpi-Peten kootut Suomennos Viljami Jauhiainen
Tekstaus Benjamin Bergman ja Tommi Musturi
HUUDA HUUDA**

Metsien mies Korpi-Pete asustelee mökissään umpikorvessa ja puhlee paljon itsekseen, leskimies kun on. Vai onko mitään vaimoa koskaan ollutkaan? Peten muistikuvat kun harppovat laidasta laitaan ja juttukumppaniksi kelpaa karhuntaljakin. Tai seiniä koristavat hirvenpäät, metsämiehen meriitit.

Välillä vaihdetaan näkökulma toiseen savottojen sankariin, jättiläismetsuri Paul Bunyaniin. Sinisen Babe-härkänsä kanssa Paul filosofoi maailman asioita, lähinnä omaan kokoonsa liittyviä. Bunyan on Korpi-Peten sukulaissielu, he vaihtaisivat mielellään rooleja keskenään. Miehillä on yhteistä myös kaippu jonkekin muualle, mutta lopulta he päätyvät pohdinnoissaan aina tulokseen, että juuri tässä ja näin on parempi olla.

Chicagolaisen Carrén (s. 1983) sarjakuvat ja animaatiot ovat lakonisen pysäyttäviä. Hänen piirrostyylinsä tuo mieleen

Chester Brownin ja Charles Burnsin, aiheet ja niiden käsittelytapa puolestaan Winsor McCayn. Alkujaan pienlehtinä ilmestynyt Korpi-Peten kootut tarjoilee hieman kuivaa mutta sympaattista huumoria ennalta arvaamattomin lähestymistavoin esitettynä. Toisinaan vitsi on vain vitsi, mutta monet tämän albumin sarjoista jäävät ”soimaan päässä”. Carrén maailmassa jokaisella teolla on vastareaktio, hyvin voimakas sellainen, ja siksi sekä Peten että Bunyanin päämäärätön pätkäily on ymmärrettävää.

Vesa Kataisto

**Tapani Rytöhonka:
Olin keski-ikäinen ihmissusi!
SUURI KURPITSA/ZUM TEUFEL**

Nämä sossupornografiset kukkasat ovat alkujaan ilmestyneet houkuttelevasti nimetyissä Haistakaa Vittu Comics -lehdissä. Agaton Muna on kuin Charles Bukowski härmäläistettynä. Ilmeisen lukeutunut ja sivistynyt MIES, aina siihen pisteeseen, ettei piittaa moraalista ja normien mukaisesta käytöksestä enää pätkääkään. Näiden sarjojen esittämässä yhteiskunnassa menee niin helvetillisen lujaa, että kukaan edes huomaa, ainakaan halua pistää merkkeille oravanpyörän rattaiden väliin kiilannutta Munaa.

Agaton pukee ruhonsa asiallisesti ja käyttäytyy sikamaisesti. ”Ajattelitteko tästä perinnestä?”, kysyy sakkolappua kirjoittava poliisi, kun Muna ja taannehtiva morsiamensa Paula Patricia Tulppa ovat paikanneet liekehtivän joulukuusen alas parvekkeelta. Tytär Rusina jatkaa Munan sukuperinteiden levittämistä hieman virastomaisemmalta tasolta käsin.

Niin, virastot ja muista omaisista

viranomaiset ovat ainoat, joihin Munan riemukapina toisinaan kilpistyy. Pillerit ja maailmankirjallisuus saavat toki Munan kohta taas pystyyn ja elämän piirileikki jatkuu Vaaleanpunainen sika -baarin sunnuntaimateineassa.

Rytöhongan upea viivankäyttö nivoo yhteen muumimaailman, Otto Dixin ja Hieronymus Boschin kuvien läm-

mön. Jokainen ruutu on karmaisevan kaunis. Agaton Munan siekailuista kannattaa nauttia hiljaisella liekillä päätään käristäen. ”Kiehtovaa, kuinka säännönmukaisesti kulttuurimme mystifioimat armolahjat suistuvat sen kiroukseksi, eikö teistäkinkin?” ”Höö...”

Vesa Kataisto

© Tapani Rytöhonka

Kuka tekisi gradun Agaton Munasta?

Marko Turunen
Supernormal
DAADA

Yli 400-sivuinen jötkäle Supernormal on oikea aarrearkku niille, jotka ovat kiinnostuneita Marko Turusen tuotannosta. Pokkariin on koottu Turusen kymmenen viime vuoden aikana tekemät kymmenen omakustannetta. Joukossa on todellisia harvinaisuuksia, eikä hurjimmallakaan täydellisyydentavoittelijalla liene kaikkia.

Turunen aloitti sarjakuvien tekemisen tosissaan vuonna 1998 julkaistuilla kahdella Super-lehdellä, joiden idea on lopputulosta jännittävämpi. Hän piirsi uudestaan samat supersankarisarjakuvalehdet, jotka käsikirjoitti ja piirsi lapsena. Tarinat säilyttivät joka tapauksessa entisen sekavuutensa ja lapsenomaisuutensa.

Turunen on myöhemmässäkään tuotannossaan käyttänyt supersankareita ja alter egoja vieraannuttamisen välineenä.

©Marko Turunen

Karhu ja hiiri perustuu suomalaiseen kansantarinaan.

Hänen tarinansa ammentavat usein lähiympäristön ihmisistä, esineistä ja tapahtumista, mutta supersankarit (ja

nykyisin myös eläimet) tuovat tarinoihin humoristisen tason.

Supernormal korostaa, miten johdonmukainen Turunen on uransa alusta lähtien ollut. Samat teemat, henkilöhahmot ja jopa visuaaliset metaforat toistuvat monissa tarinoissa, pienin variaatioin.

Kirjassa on myös muutama kiinnostava, ennakko-odotuksia rikkova kuriositeetti. Normal-lehden viides numero Two Adventures of Penguin on hervoton fotosarjakuva ja ennen julkaisematon The Bear and the Mouse muistuttaa pikemminkin taidegraafiikkaa kuin Turusen normaliteyttä.

Arvostan kovasti nykyistä kehitystä, jossa sarjakuvakirjoista on tullut yksilöllisiä esineitä. Silti kuulun siihen vähän vanhanaikaiseen väkeen, jonka mielestä sarjakuvia edelleenkin ensisijaisesti luetaan, ei katsota. Supernormalin lukeminen on paikoitellen todella vaivalloista pienen ja ahtaan julkaisukoon takia.

Myös Turusen upea piirrosjälki menettää sen takia tehoaan. Esimerkiksi komea Home Sweet 43.5 m² näytti alkuperäisessä lehtijulkaisussa (Normal nro 2) paremmalta.

Ville Hänninen

Umpisurkea Mikko Komu, minkä teitl.

Matti Hagelberg:
Kova länsi
KREEGAH BUNDOLO!

Ällistytvää, mutta totta. Koko vuoden hauskin sarjakuva koostuu puhuvista päistä, jotka ruikuttavat, miten italialaisen Fumante-kustantamon vanha menestyssarjakuva Calamity Kid ei ole enää entisensä. Fanit tietävät: suomalainen Matti Komu on tuhonnut sen! "Matti Komu on pilannut Suomen maineen!"

Mies on tuhonnut Tex Willeriä muistuttavasta sarjakuvasta kaiken, mikä siinä on arvokasta ja pyhää. Hän ei osaa piirtää, tarinoista puuttuu vanhojen mestarien lumovoima. Ruuturajatin ylittää, ruojake!

Pintatasolla Kova länsi tuntuu teokselta, joka ei avaudu sarjakuvan sisäpiiriin kuulumattomalle. Se lienee kuitenkin virhearvio. Kovan lännen teemana on joidenkuiden taipumus fanaattisuuteen ja lapsuuden suosikkien rakastaminen hulluuteen asti.

Populaarikulttuuria rakastavissa ihmisissä putkinäköisiä ääliöitä on aivan erityisen paljon, eikä heidän avarakatseisuutensa tai sivistyksensä aina päättä huimaa. Heidän takiaan esimerkiksi elokuva on muuttunut nostalgiateollisuudeksi, jossa rainoja tehdään lähinnä lapsille ja sellaisiksi yhä hinkuville.

Fundamentalistiset fanit vahtivat verkon keskustelupalstoilla etärakkaus-

projektiensa jokaista vaihetta ja repivät harvanevat hiuksensa päästä, mikäli tekijät lipsahtavat apokryfisten kirjojen puolelle. Pop-tarkkarit ovat korvanneet uskonnot lapsuuden suosikeillaan.

Fanitematiikkaa on käsitelty nykysarjakuvassa moneen otteeseen. Kovan lännen vertautuvia teoksia ovat esimerkiksi Chris Ware'n koruton keräilijänörttikuvaus Rusty Brown ja kanadalaisen Sethin sävyiltään intomielisempi Wimbledon Green.

Kova länsi muistuttaa etenkin jälkimäistä. Molemmat ovat perfektionististen taiteilijoiden sivuprojekteja, syrjähyppyjä arjen loputtomasta puurtamisesta. Molemmat ovat myös silmiinpistävän pelkistettyjä, kevyellä kädellä piirrettyjä hupailuja.

Hagelberg on selvästi kyllästynyt siihen, että hänen projektinsa tapaavat kestää vuosikausia. Spontaanisuus jää väkisinkin vähälle. Kova länsi sai alkunsa aamuisista omaksi iloksi tehdyistä kahvilapiirroksista, ja sen näköisiksi ne on jätettykin.

Hagelberg tekee sarjakuvansa yleensä äärimmäisellä pieteteillä. Kova länsi tunnetaan Holmenkollenin ja Kekkosen rinnalla huiman "akustiselta". Sivellinkynällä tehdyt, puhtaasti kasvopotreteissa pitäytyvät kuvat ovat rujon rumia – ja sellaisena aivan ihania.

Matti Komu, minä rakastan sinua! Tule tänne, niin saat pusun, könsikäs!

Ville Hänninen

KAJAANI

Ville Ranta

Uusi, odotettu
sarjakuvaromaani.
288 sivua, 25 €

www.asemakustannus.com

PÖYTÄLAATIKOSTA
PAINOKONEESEEN

ORIVEDEN OPISTON
SARJAKUVAOPINNOT
SYKSYLLÄ MYÖS
HELSINGISSÄ!
www.orivedenopisto.fi

ILMAINEN
SARJAKUVA-
LEHTI

ILMESTYY
4 KERTAA
VUODESSA

HELSINKI
TURKU
TAMPERE
OULU LAHTI
KUOPIO

TARJOA
MATSKUA:
KUTI
4. LINJA 24
00530 HKI

INFO(AT)
KUTIKUTI.COM

WWW.KUTIKUTI.COM

HANNA ARVELAN
UUSI ALBUMI
KAIKKI OMIAAN
NYT KAIKISSA ITSEÄÄN
KUNNIOITTAVISSA
KIRJAKAUPPOISSA.
hannaarvela.com
ABOUT
12 €

